การแปลคำยืม :

ชนิดและปัจจัยทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคม

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี โภคาสัมฤทธิ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์รูปแบบและชนิดของการแปลโดยการยืมคำ และเหตุผลทางภาษาศาสตร์สังคมของการยืมคำโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานแปลอังกฤษเป็นไทย จำนวน ๓๐ เล่ม โดยไม่ระบุเนื้อหา และวิเคราะห์เหตุผลทางภาษาศาสตร์สังคมโดยการสัมภาษณ์นักแปลและนักศึกษาวิชาแปลในระดับปริญญาโท ผลการวิจัยพบว่ามีรูปแบบของการยืมคำ ๙ รูปแบบ ได้แก่ ชื่อเฉพาะ คำยืมโดดที่ไม่มีส่วนขยาย คำยืมที่มีลักษณะนามมาขยาย คำยืมพร้อมด้วยคำกว้างๆ และส่วนขยายบอกรูปแบบ คำยืมพร้อมด้วยคำกว้างๆ และส่วนขยายบอกหน้าที่ คำยืมพร้อมด้วยคำแปล คำยืมพร้อมด้วยเชิงอรรถ คำยืมใช้เป็นสัญลักษณ์และยืมทั้งข้อความ เหตุผลทางภาษาศาสตร์สังคมของการแปลโดยการยืมคำ ได้แก่ ความเป็นศาสตร์เฉพาะด้านหรือศัพท์วิชาการ ความต้องการแสดงความเป็นหมู่พวก ความต้องการจำกัดผู้ไม่ใช่พวกเดียวกัน กระแสนิยมการใช้ภาษาอังกฤษในภาษาไทย และเกิดจากความต้องการเน้นความทันสมัยและความเป็นสากลของธุรกิจบางประเภท มีข้อเสนอแนะสำหรับผู้วางแผนภาษาและนักแปล

---

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๙ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ประจำคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ (NIDA)

English To Thai Loan Translation : Types, Linguistic and Sociolinguistic Factors

Patcharee Pokasamrit

Abstract

This research studies the English to Thai loan word translation linguistic formats and the sociolinguistic explanations behind the usage of loan translation techniques. The data are from 30 English-Thai translation texts and the interview with translators. The results are the nine patterns of the loan translation: proper names, loan words without modification, loan words with classifiers, loan words along with generic terms modified as to form, loan words along with generic terms modified as to function, loan words along with their translation, loan words along with footnotes, loan words as taken words, and loan expressions. The sociolinguistic factors behind the usage of loan translation are the technicality of the terms, the identification of the profession groups, the exclusion of the non-group members, the popularity of English in Thai language, and the globalization trends in some particular businesses. Recommendations for the language planner and translators are provided.

บทนำ

การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาแปล ซึ่งในทางทฤษฎีแล้วเป็นการเปลี่ยนรูปแบบ (form) จากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาแปลโดยให้มีความหมายคงเดิม ซึ่งขั้นตอนของการถ่ายทอดความหมาย (meaning) จากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาแปลนั้นประกอบด้วยการอ่านและวิเคราะห์ภาษาต้นฉบับอย่างระมัดระวังให้เข้าใจดีแล้ว จึงถ่ายทอดความหมายจากรูปแบบของภาษาต้นฉบับไปเป็นรูปแบบของภาษาแปล (Larson 1998, Nida 1984, Bell 1995) ประเด็นสำคัญของขั้นตอนในการแปลของนักทฤษฎีทั้งหลายก็คือเมื่ออ่านภาษาต้นฉบับแล้วต้องวิเคราะห์ให้เข้าใจ

ความหมายของภาษาต้นฉบับแล้วจึงนำความหมายนั้นมาถ่ายทอดให้เป็นภาษาแปล ในการอ่านจนเข้าใจความหมายของต้นฉบับ ผู้แปลต้องอาศัยทักษะการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยการตีความคำศัพท์ โครงสร้างประโยค และความหมายหลัก (main idea) ของทั้งข้อความ การอ่านจนเข้าใจต้นฉบับเป็นประตูแรกไปสู่ขั้นตอนของการนำความหมายที่เข้าใจจากการอ่านมาเปลี่ยนรูป หรือถ่ายทอดออกเป็นรูปแบบของภาษาแปลซึ่งในขั้นตอนของการถ่ายโอนความหมายนี้ต้องอาศัยทักษะในการเขียน เพื่อเรียบเรียงความหมายที่ต้องการสื่อให้ออกมาเป็นภาษาแปลที่มีความหมายตรงกับต้นฉบับ และมีความเป็นธรรมชาติ เข้าใจง่าย เหมือนกับเขียนขึ้นเป็นภาษานั้นมิใช่แปลมา (Larson 1998)

ในการแปลผู้แปลที่ต้องการสื่อความหมายให้ตรงกับความหมายในต้นฉบับ อาจต้องใช้เทคนิคในการแปลหลายๆ เทคนิค มิใช่แต่การแปลคำต่อคำหรือแปลตรงตัวเท่านั้น เพราะในทางทฤษฎีแล้วไม่มีภาษาสองภาษาใดในโลกที่จะมีระบบความหมายที่สอดคล้องกันจนทำให้มีรูปแบบของภาษาที่ทำให้ถ่ายโอนความหมายกับได้โดยตรง บางครั้งผู้แปลอาจต้องใช้เทคนิคการยืมคำ (Loan Translation) มาใช้ในการแปลประกอบกับเทคนิคอื่นๆ

สมมุติฐานของการศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์หารูปแบบของการแปลโดยการยืมคำ (Loan Translation) ว่ามีรูปแบบชนิดใดบ้าง และเหตุผลทางภาษาศาสตร์สังคมของการใช้รูปแบบการยืมคำ (sociolinguistic factors) โดยมีคำถาม วิจัยดังต่อไปนี้

๑. รูปแบบของการยืมคำ (linguistic forms) มีชนิดใดบ้าง

๒. เหตุผลในการใช้เทคนิคการยืมคำ (Loan Translation Technique) มีเหตุผลใดบ้าง โดยเน้นอธิบายตามหลักภาษาศาสตร์ (Linguistics) และภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic patterns)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มุ่งเน้นการวิจัยเทคนิคการแปลอังกฤษเป็นไทยโดยการยืมคำตั้งแต่ระดับคำขึ้นไป ในงานแปลจำนวน ๓๐ เล่ม ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาแทบทุกชนิดในการแปลอังกฤษเป็นไทยที่พบได้ในปัจจุบัน (๒๕๔๗ - ปัจจุบัน) โดยใช้ทฤษฎีอ้างอิงประกอบจากนักทฤษฎีการแปล เช่น Larson (1998) Nida (1984) และ Bell (1995)

คำนิยาม

๑. **การแปล** (Translation) หมายถึงการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาแปล โดยเน้นการเปลี่ยนแต่รูปแบบ (form) ของภาษาเท่านั้นแต่ความหมาย (meaning) ยังคงเดิม

๒. **การยืมคำ** (Loan Translation) หมายถึง การนำคำจากภาษาต้นฉบับมาใช้ในภาษาแปล ซึ่งในงานวิจัยนี้ก็คือการใช้คำภาษาอังกฤษในงานแปลเป็นภาษาไทย

๓. **เทคนิคในการแปล** (Translation Technique) หมายถึง เทคนิคในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาแปล เช่น เทคนิคการแปลแบบตรงตัว (one-to-one equivalent) เทคนิคการแปลจากคำกว้างมาเป็นคำแคบ (Generic to specific) และเทคนิคอื่นๆ (พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ ๒๕๔๙)

ข้อมูลในการวิจัย

๑. ข้อมูลจากการแปลอังกฤษเป็นไทย จำนวน ๓๐ เล่ม ซึ่งแปลโดยนักแปลทั่วไปที่พิมพ์เผยแพร่ในตลาดหนังสือ เลือกเก็บข้อมูลเฉพาะการแปลโดยการยืมคำ โดยรวบรวมจากข้อมูลที่เป็น ก) ข้อมูลปฐมภูมิจากการวิจัยเทคนิคการแปลของผู้วิจัย ข) ข้อมูลทุติยภูมิจากงานวิจัยเทคนิคการแปลของนักศึกษาปริญญาโททางภาษาและการสื่อสาร

๒. แบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์ประกอบการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ตอบเป็นนักแปล นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการแปล และนักศึกษาที่ศึกษาวิชาแปลในระดับปริญญาโท จำนวน ๓๐ ราย ผู้ตอบแบบสอบถามไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แปลหนังสือจำนวน ๓๐ เล่ม ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนในการวิจัย

๑. นำเอกสารแปลอังกฤษ-ไทย จำนวน ๓๐ เล่ม ซึ่งครอบคลุมหลากหลายหัวข้อและชนิดของการเขียนมาสำรวจหาคำยืม และนำมาบันทึกไว้

๒. นำข้อมูลที่บันทึกไว้มาแบ่งออกตามชนิดและรูปแบบในเชิงภาษาศาสตร์

๓. จัดทำแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจในการใช้รูปแบบคำยืมชนิดต่างๆ ที่หาได้โดยการสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามถึงแนวทางในการเลือกรูปแบบการยืมคำชนิดต่างๆ จึงเป็นการให้ตอบแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์

๔. นำแบบสอบถามและบันทึกที่ผู้วิจัยจดไว้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุป

๕. เขียนรายงานการวิจัย

ผลของการวิจัย

๑. ชนิดและรูปแบบของคำยืม

คำยืม (Loan Words) หมายถึง คำที่ยืมมาใช้จากภาษาอื่นยังไม่ถึงกับกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของภาษา เพราะยังมีคนไทยในบางส่วนของประเทศที่ยังไม่เคยใช้หรืออาจยังไม่ทราบความหมาย loan words แบ่งออกเป็นหลายชนิดตามลักษณะของความหมายและลักษณะของรูปแบบไวยากรณ์ประกอบการยืม เนื่องจากคำเหล่านี้อาจยังไม่แพร่หลายไปทุกภูมิภาคของประเทศ ผู้แปลจึงต้องมีการแสดงความหมายโดยใช้คำขยายมาช่วย เช่น ใช้คำแสดงชนิด เช่น ***ทวีป***แอนตาร์ติกา ***กางเกงใน***จีสตริง ผู้แปลมีวิธีแปล loan words ได้หลายวิธีและอาจใช้หลายเทคนิคผสมกัน

จากผลการวิจัย รูปแบบของการยืมคำในการแปล แบ่งออกได้เป็น

๑. ชื่อเฉพาะ (Proper Names)

๒. คำยืมโดดที่ไม่มีส่วนขยาย (Loan Words without Modification)

๓. คำยืมที่มีลักษณะนามมาขยาย (Loan Words with Classifiers)

๔. คำยืมพร้อมด้วยคำกว้างๆ และส่วนขยายบอกรูปแบบ (Loan Words, along with Generic Terms, Modified as to Form)

๕. คำยืมพร้อมด้วยคำกว้างๆ และส่วนขยายบอกหน้าที่ (Loan Words, along with Generic Terms, Modified as to Function)

๖. คำยืมพร้อมด้วยคำแปล (Loan Words, along with their Translation)

๗. คำยืมพร้อมด้วยเชิงอรรถ (Loan Words, along with Footnotes)

๘. คำยืมใช้เป็นคำสัญลักษณ์ (Loan Words as Taken Words)

๙. ยืมทั้งข้อความ (Loan Expressions)

๑. ชื่อเฉพาะ (Proper Names)

เป็นการยืมคำที่จำเป็นและใช้กันมากที่สุด เพราะชื่อเฉพาะนั้นไม่ควรแปลและแปลไม่ได้ ผู้แปลจึงต้องใช้คำยืมเสมอ

ตารางที่ ๑

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
Merlin the wizard gathered all knights in the area.	พ่อมดนามว่า**เมอร์ลิน** ได้เรียกเหล่าอัศวินมาชุมนุมกันในอุทยาน	เป็นชื่อคน
One of the two knights, whose name was **Nott** and who wore a black cape, said:...	หนึ่งในอัศวินนั้นสวมเสื้อคลุมสีดำนามว่า **น้อต** เขาตอบว่า	เป็นชื่อคน
The other knight, whose name was **Sid**...	อัศวินอีกคนหนึ่งนามว่า**ซิด**	เป็นชื่อคน
In the other words, the **Gnome**...	ซึ่งนั่นก็คือ**โนม**นั่นเอง	เป็นชื่อคน
Suddenly, he realized that he hadn't talked to **Sequoia**,...	ทันใดนั้นเขาฉุกคิดขึ้นมาได้ว่าเขายังไม่ได้คุยกับ**เซโคยา**เลย	เป็นชื่อคน
...he decided to talk to **Stone**,...	เขาก็ตัดสินใจไปพูดคุยกับ**สโตน**	เป็นชื่อคน

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
I am **Morgan,** the witch	ข้าคือแม่มด**มอร์แกน**	เป็นชื่อคน
There's some new soil close to the land of the **cowls,...**	มีดินที่สดและอุดมสมบูรณ์อยู่ใกล้อาณาจักรของพวก**คาว์ล**	เป็นชื่อเผ่า
Entrepreneur **John McCormack** tells the story of how his friend, **Nick,...**	**จอห์น แมกคอร์มิก** นักบริหารคนหนึ่งเล่าถึงเพื่อนชื่อ**นิก**	เป็นชื่อคน
People love to watch **Indiana Jones** wading knee deep through snakes and spiders.	มีคนชอบดู**อินเดียนา โจนส์** เดินลุยน้ำสูงถึงเข่าท่ามกลางงูและแมงมุมนับร้อยนับพันตัว	เป็นชื่อคน
In 1927, Harry Warner of **Warner brothers Pictures** said...	ในปี ค.ศ. ๑๙๒๗ แฮร์รี่ วอร์เนอร์ แห่ง **วอร์เนอร์ บราเทอร์ส พิกเจอร์** กล่าวว่า	เป็นชื่อบริษัท
Thomas Watson, chairman of **IBM,** said...	โทมัส วัตสัน ประธาน **บริษัท ไอบีเอ็ม** กล่าวว่า	เป็นชื่อบริษัท
She left home and went to live in **Barcelona...**	เธอทิ้งบ้านและย้ายไปอยู่**บาร์เซโลนา**	เป็นชื่อเมือง
I got a seat on a planet to **San Jose,** caught a bus to **San Francisco.**	ผมหาตั๋วเครื่องบินไป**ซานโฮเซ**ได้ แล้วนั่งรถบัสต่อไปยัง**ซานฟรานซิสโก**	เป็นชื่อเมือง
It sounds romantic finding the meaning of life in **Tibet,...**	การดั้นด้นค้นหาความหมายของชีวิตถึง**ทิเบต**นั้นฟังดูเป็นเรื่องโรเมนติก	เป็นชื่อประเทศ

๒. คำยืมโดดที่ไม่มีส่วนขยาย (Loan Words without Modification)

ผู้แปลอาจเลือกแปลคำยืมโดยไม่ต้องมีคำมาขยาย เมื่อแน่ใจว่าผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของคำยืมนั้นได้จากเนื้อหาหรือจากคำอื่นๆ ที่แวดล้อมคำยืมนั้นๆ

ตารางที่ ๒

ภาษาต้นฉบับ	**ภาษาแปล**	**คำอธิบาย**
I had a few small **dreadlocks** by the time I returned.	ผมมีเส้นผมที่จับตัวเป็น**เดรดล้อก** เล็กๆ อยู่สองสามก้อน	ไม่มีคำขยายคำยืม
__, and everything seemed to be moving in **slow motion.**	และดูเหมือนว่าทุกสิ่งทุกอย่างเคลื่อนไหวแบบ**สโลโมชั่น**	ไม่มีคำขยายคำยืม
I'd be much more entertained by **a supermodel.**	ถ้าเป็น**ซุปเปอร์โมเดล**ผมจะสนุกมากกว่านี้	ไม่มีคำขยายคำยืม
And take a gulp of. **champagne**	แล้วดื่ม**แชมเปญ**อึกใหญ่	ไม่มีคำขยายคำยืม
This is some information about our new business class **lounge** at Gatwick.	นี่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ**เลาจน์**ชั้นธุรกิจใหม่ของเราที่แกตวิกค่ะ	ไม่มีคำขยายคำยืม
'Ladies and Gentlemen' comes a voice over the **intercom,...**	'สุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ' มีเสียงจาก**อินเตอร์คอม**	ไม่มีคำขยายคำยืม
Hand talk, face talk, and **chalk**–talk were the languages a grew up with, soundless and strong.	ฉันโตมากับภาษามือ ภาษาหน้าภาษา**ชอล์ก** เป็นภาษาที่ไร้เสียงหากแต่ทรงพลัง	ไม่มีคำขยายคำยืม

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
She figured it was a **virus**, or perhaps allergies to a particular mold in the building.	ตอนแรกคิดว่าสาเหตุเกิดจาก**ไวรัส**หรืออาการแพ้เชื้อราที่อาศัยอยู่ในตึกเสียอีก	ไม่มีคำขยายคำยืม
Since Art's divorce, the girls had been dividing their time between their mom and stepdad's home in **Sausalito** and Art's Edwardian **flat** on the **Vallejo Street.**	ตั้งแต่อาร์ตหย่ากับภรรยาเก่า เด็กๆ ต้องแบ่งความสนใจเป็นสองฝ่ายให้กับแม่ของพวกเธอและพ่อเลี้ยงใน**ซอลซาลิโต** และให้กับอาร์ตที่อาศัยอยู่ใน**แฟลตบนถนนวาลเลโฮ**	ไม่มีคำขยายคำยืม
She made **pasta** for the first time last night.	เมื่อคืนแม่ลงมือทำ**พาสต้า**เป็นครั้งแรก	ไม่มีคำขยายคำยืม
White shirt, and black **sweater**	เสื้อเชิ้ตสีขาวและ**เสว็ตเตอร์**สีดำ	ไม่มีคำขยายคำยืม
And has a **pager**	และมี**เพจเจอร์**หนึ่งอัน	ไม่มีคำขยายคำยืม

๓. คำยืมที่มีลักษณะนามมาขยาย (Loan Words with Classifiers)

บางครั้งผู้แปลต้องใช้คำขยายที่เป็นลักษณะนามมาประกอบคำยืมเพื่อแสดงความหมายพื้นฐานของคำยืมว่าเป็นคน สัตว์ หรือสถานที่ หรืออื่นๆ คำขยายนี้ยังป้องกันมิให้เกิดความคลุมเครือทางความหมายได้อีกด้วย

ตารางที่ ๓

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
Go to **Pearl Paint**	ไป**ร้านเพิร์ลเพ้นท์**	**ร้าน**เป็นคำขยาย
To listen to any more **Stravinsky**	ฟังเสียง**เพลงสตราวินสกี้**	**เพลง**เป็นคำขยาย

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
Or why else would her mini TV behind the counter always be tuned to **Judge Judy?**	ไม่งั้นทีวีเครื่องเล็กข้างหลังหล่อนคงไม่เปิด**รายการจัดจ์จูดี้**ตลอดเวลา	**รายการ**เป็นคำขยาย
And how **Walt Disney** was actually a fascist	และว่า**นายวอลท์ ดิสนีย์**น่ะความจริงเป็นพวกเผด็จการ	**นาย**เป็นคำขยาย
__, singing along to **Pearl Jam**	ผมร้องคลอไปกับ**เพลงของเพิร์ล แจม**	**เพลง**เป็นคำขยาย
__, a small town in the wheat-belt on the **South Australia-Victoria border.**	ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ในวีตเบลต์ชายแดน**รัฐเซาท์ออสเตรเลียและรัฐวิคตอเรีย**	**รัฐ**เป็นคำขยาย
__left her boat floating in the ocean still upside-down and headed for **Punta,** in Chile.	ปล่อยให้เรือของเธอลอยคว่ำอยู่ในมหาสมุทรอย่างนั้น แล้วมุ่งหน้าสู่**เมืองปูนตา** ประเทศชิลี	**เมือง**เป็นคำขยาย
I reach the entrance to the plane, and there at the door, taking **boarding passes,...**	ถึงทางออกขึ้นเครื่องแล้ว มีประตูเก็บ**บัตรบอร์ดดิงพาส**	**บัตร**เป็นคำขยาย
My **G-string** is hurting me.	ฉันกำลังทรมานเพราะ**กางเกงในจีสตริง**อยู่	**กางเกงใน**เป็นคำขยาย
A promotional arrangement between the new **cranberry-**flavored Panther Prime Sport drink and Glen Oil.	ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการขาย**น้ำแครนเบอรี่**รสใหม่เครื่องดื่ม แพนเทอร์ ไพร์ม สปอร์ต	**น้ำ**เป็นคำขยาย

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
If you are a spendthrift, and you migrate to **Argentina**, you'll still be a spendthrift.	ถ้าคุณเป็นคนมือเติบ แม้คุณจะย้ายไปอยู่**ประเทศอาร์เจนตินา** คุณก็ยังเป็นคนมือเติบอยู่ดี	**ประเทศ**เป็นคำขยาย
"Maybe I can do enlightenmet' at **the Ritz Carlton!**"	"บางทีฉันอาจจะบรรลุสัจธรรม**ที่โรงแรมริทซ์ คาร์ตัน**ก็ได้นะ"	**โรงแรม**เป็นคำขยาย
Jim treks off to **the Himalayas.**	จิมตัดสินใจไปปีน**เทือกเขาหิมาลัย**	**เทือกเขา**เป็นคำขยาย
Then we die and leave all **the crystal** to our kids,"	พอเราตายไปชุด**เครื่องแก้วคริสตัล**ก็ตกเป็นของลูกๆ	**เครื่องแก้ว**เป็นคำขยาย

๔. คำยืมพร้อมด้วยคำกว้าง ๆ และส่วนขยายบอกรูปแบบ (Loan Words, along with Generic Terms, Modified as to Form)

ผู้แปลอาจต้องการแปลให้แน่ใจว่าผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำยืมที่มีความสำคัญในแง่ของรูปแบบ จึงอาจใช้คำกว้างๆ (generic word) มาขยายความในแง่ของรูปแบบ หรือชนิด (form) ประกอบกับคำที่ยืมมาในการแปลด้วย

ตารางที่ ๔

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
And take his mom's empty **Tap** cans back	แล้วก็เอากระป๋องเปล่า**น้ำอัดลมยี่ห้อแท๊ป**ของแม่	**แท๊ป**คือคำยืม **น้ำ**คือคำกว้าง **อัดลม**คือบอกรูปแบบ
Maybe the **falafel** I ordered in for dinner last night was made from rotten chick peas, or something.	หรืออาจเป็นเพราะถั่วเขียวใน**ถั่วปั้นทอดฟาลาเฟล**ที่สั่งมากินมื้อค่ำเมื่อคืนเป็นถั่วเน่า	**ฟาลาเฟล**คือคำยืม **ถั่ว**คือคำกว้าง **ปั้นทอด**คือบอกรูปแบบ

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
That's when my dad dropped the glass of **Perrier** he'd been drinking	ตอนนั้นเองที่พ่อทำแก้ว**น้ำแร่เปอร์ริเอ**ที่ดื่มหลุดจากมือ	**เปอร์ริเอ**คือคำยืม **น้ำ**คือคำกว้าง **แร่**คือบอกรูปแบบ
I plant my hand on my hip, like someone in a **sitcom**	ฉันวางมือลงบนสะโพก แบบที่เขาทำกันใน**ละครทีวีซิตคอม**	**ซิตคอม**คือคำยืม **ละคร**คือคำกว้าง **ทีวี**คือบอกรูปแบบ
Our flat mate Jemina, tapping into the room in her **kitten heels.**	เพื่อนร่วมแฟลตของเรา ซึ่งใส่**รองเท้าส้นสูงคิตเตน** เดินก๊อกแก๊กเข้ามาในห้อง	**คิตเตน**คือคำยืม **รองเท้า**คือคำกว้าง **ส้นสูง**คือบอกรูปแบบ
I didn't like the **muesli** bars, which I'd been really looking forward to,	ผมไม่ชอบ**อาหารสำเร็จรูปมุสลี**ที่ผมเคยคอยมองหา	**มุสลี**คือคำยืม **อาหาร**คือคำกว้าง **สำเร็จรูป**บอกรูปแบบ
, each with a **granite panther jumping** across it.	แต่ละชั้นมี**หินแกรนิตรูปเสือแพนเทอร์กระโดด**	**แพนเทอร์**คือคำยืม **รูป**คือคำกว้าง **หินแกรนิต, กระโดด**บอกรูปแบบ
Sustagen tastes disgusting	รสชาติ**อาหารเหลวซาสเทเจน**แย่มาก	**ซาสเทเจน**คือคำยืม **อาหาร**คือคำกว้าง **เหลว**บอกรูปแบบ
With a **chamois** in one hand and bottle of shampoo in ___	ผมถือ**ผ้าขี้ริ้วหนังชามัวร์**อยู่ในมือข้างหนึ่ง และขวดแชมพูในมืออีกข้าง	**ชามัวร์**คือคำยืม **ผ้าขี้ริ้ว**คือคำกว้าง **หนัง**บอกชนิด

๕. คำยืมพร้อมด้วยคำกว้างๆ และส่วนขยายบอกหน้าที่ (Loan Words, along with Generic Terms, Modified as to Function)

ผู้แปลอาจยืมคำมาแล้วใช้คำกว้างๆ (generic) มาอธิบายประกอบกับคำอธิบายทางด้านความสำคัญ ประโยชน์หรือหน้าที่ (function) ของคำยืมนั้นก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๕

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
Playing **Boggle**	เล่น**เกมเรียนคำศัพท์บ๊อกเกิ้ล**	**บ๊อกเกิ้ล**คือคำยืม **เกม**คือคำกว้าง **เรียนคำศัพท์** บอกหน้าที่
Past all the traffic outside of **F.A.O. Schwarz**	ผ่านถนนหน้า**ร้านขายของเล่นเอฟ.เอ.โอ.ชวาร์ส**	**เอฟ.เอ.โอ.ชวาร์ส**คือคำยืม **ร้าน**คือคำกว้าง **ขายของเล่น**บอกหน้าที่
In between running into the bathroom to offer my mom **seltzer** and saltines.	สลับกับการวิ่งเอา**ยาขับลมอัลกาเซลท์เซอร์**กับขนมปังกรอบไปให้แม่ในห้องน้ำ	**กาเซลท์เซอร์**คือคำยืม **ยา**คือคำกว้าง **ขับลม**บอกหน้าที่
__, so we made our way to **Hungerford's car park** in London.	ดังนั้นเราจึงเดินทางไปที่**ลานซื้อขายรถฮังเกอร์ฟอร์ด**ในลอนดอน	**รถฮังเกอร์ฟอร์ด**คือคำยืม **ลาน**คือคำกว้าง **ซื้อขาย**บอกหน้าที่

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
I arrived a few days before the Melbourne Cup	ผมกลับมาสองสามวันก่อน**การแข่งขันม้าชิงถ้วยเมลเบิร์นคัพ**	**เมลเบิร์นคัพ** คือคำยืม **แข่งขันม้า**คือคำกว้าง **ชิงถ้วย**บอกหน้าที่
I'd been trying to halt the leak with **Sikaflex**, but to no avail.	ผมพยายามหยุดการรั่วซึมด้วย**สารอุดกันรั่วซึมซิกาเฟล็กซ์** มาตลอด	**ซิกาเฟล็กซ์**คือคำยืม **สาร**คือคำกว้าง **อุดกันรั่วซึม**บอกหน้าที่

๖. คำยืมพร้อมด้วยคำแปล (Loan Words, along with their Translation)

บางครั้งเมื่อยืมคำมาแล้วผู้แปลอาจแปลกำกับไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อแปลชื่อเรื่องหนังสือ บทความ ชื่อองค์กร หรือสมาคม การยืมคำจะทำให้มีความตรงไม่ผิดพลาด และการแปลกำกับไว้จะทำให้เข้าใจความหมายของคำหรือข้อความหรือชื่อที่ยืมมาด้วย

ตารางที่ ๖

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
Her Paining **Woman** Waiting for **Prince** Check at the Grand Union	ภาพเขียนของเธอที่ชื่อ**วูเม่น เวททิ่ง ฟอร์ไพร้ซ์เช็ค แอท เดอะ แกนด์ ยูเนียน** หรือ **สตรีผู้รอคอยตรวจสอบราคาอยู่ที่แกรนด์ยูเนียน**	มีคำยืมพร้อมคำแปล

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
For her TV show, **Lilly Tells It Like It Is.**	เพื่อใช้ในรายการโทรทัศน์ของเธอที่ชื่อ**ลิลลี่เทลส์อิทไล้ค์อิทอีส** หรือ **ลิลลี่อาสาหาความจริง**	มีคำยืมพร้อมคำแปล
And the mom from **Eight Is Enough.**	คนที่เล่นเป็นแม่ใน**เรื่อง เอทอิสอีนัฟ** หรือ**แปดก็เกินพอ**	มีคำยืมพร้อมคำแปล

๗. คำยืมพร้อมด้วยเชิงอรรถ (Loan Words, along with Footnotes)

บางครั้งเมื่อคำหรือข้อความที่ยืมมาต้องอาศัยการอธิบายเพิ่มเติมจึงจะเข้าใจได้สมบูรณ์ โดยคำอธิบายนั้นๆ ไม่อาจสอดแทรกเข้ากับข้อความที่แปลได้โดยไม่ทำให้เสียรสชาติในการอ่าน ผู้แปลอาจใช้เชิงอรรถมาช่วยอธิบายเพิ่มก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ลึกซึ้งมากขึ้น และอาจป้องกันความคลุมเครือได้อีกด้วย

ตารางที่ ๗

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
We spent the night in a grass-thatched hut, cooking **damper**	คืนนั้นเรานอนในกระท่อมมุงหลังคาด้วยหญ้า เราทำ**แดมเพอร์**[๒] [๒]*ขนมปังกลมๆ แบนๆ ที่ไม่ต้องใส่เชื้อให้ฟู*	มีเชิงอรรถประกอบ
Mum is trying to organize film and rubbish drop at the bottom of **Tassie.**	แม่กำลังพยายามจัดการเรื่องฟิลม์และกองขยะที่จะส่งมอบกันที่ด้านล่างของ**แทสซี**[๖] [๖]*เกาะแทสมาเนีย*	มีเชิงอรรถประกอบ

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
Eating macaroons left over from **Rosh Hashanah.**	นั่งกินมาการูนที่เหลือจาก **เทศกาลรอช ฮาชานาห์**[๑๐] [๑๐]*เทศกาลปีใหม่ของชาวยิว*	มีเชิงอรรถประกอบ
I was going to call **judge Judy.**	ฉันจะโทรหา**ผู้พิพากษาจูดี้**[๑๑] [๑๑]*ผู้พิพากษาจูดี้แห่งรายการจั๊ดจ์ จูดี้ (Judge Judy) รายการพิพากษาคดีทางโทรทัศน์*	มีเชิงอรรถประกอบ
All of a sudden my parents turn into **Mike and Carol brady.**	แต่พ่อแม่ก็ดันทำตัวเป็น**ไมค์กับแครอล เบรดี้**[๓๐] [๓๐]*พ่อและแม่จากเรื่องเดอะเบรดี้ บั๊นช์ (The Brady Bunch)*	มีเชิงอรรถประกอบ
Vapors, he said at last.	**เวเปอร์**[๑]เขาคิดออกในที่สุด [๑]*มาจากคำว่า vapors*	มีเชิงอรรถประกอบ
She considered saying **onomatopoeia,** a word that had enabled her to win a spelling bee in the fifth grade.	เธอคิดว่าจะพูดคำว่า**โอโนแมโทเปีย**[๒]ซึ่งเป็นคำที่ทำให้เธอชนะการแข่งสะกดคำตอนอยู่ชั้นประถม [๒]*มาจากคำว่า onomatopoeia แปลว่า การเลียนเสียงธรรมชาติ*	มีเชิงอรรถประกอบ
The Liu family had once owned twenty **mu** of land behind the compound.	ตระกูลหลิวเคยเป็นเจ้าของที่ดินหลังเรือนหมู่นี้ถึงยี่สิบ**หมู่**[๑๔] [๑๔]*หน่วยวัดที่ดินของจีน*	มีเชิงอรรถประกอบ

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
_and another ๒๕๐ liters in plastic jerry can.	และอีก ๒๕๐ ลิตร ในถัง พลาสติก**เจอร์รี่แคน**[๗] *[๗]ถังมีหูหิ้วขนาด ๔.๕ แกลลอน ใช้สำหรับเก็บน้ำหรือน้ำมัน*	มีเชิงอรรถประกอบ
_and there were not many of them left by Boxing Day.	และมีไม่มากที่เหลือจนถึง**วันบ๊อกซิ่งเดย์**[๘] *[๘]วันหลังวันคริสต์มาส*	มีเชิงอรรถประกอบ
_, and this group would keep a radio **sked** twice a day.	และคนกลุ่มนี้จะมี**สเก็ดวิทยุ**[๑๔] วันละสองครั้งเสมอ *[๑๔]กำหนดการติดต่อทางวิทยุ*	มีเชิงอรรถประกอบ

๘. คำยืมใช้เป็นคำสัญลักษณ์ (Loan Words as Taken Words)

คำบางคำอาจไม่ต้องแปลแต่ใช้เป็นคำยืมหรือ Loan words แทน แต่ไม่ใช่ด้วยเหตุผลว่าแปลไม่ได้ การเลือกที่จะทับศัพท์หรือยืมคำ เป็นเพราะเหตุผลทางวัฒนธรรม กล่าวคือคำเหล่านี้ให้แง่มุมหรือรสชาติทางวัฒนธรรม แสดงยุคสมัยหรือเทคโนโลยี เช่น คำว่า plaza mall concert opera computer

ตารางที่ ๘

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
You capitalize a letter, change a sentence, send an **e-mail**, transmit a photograph on music.	คุณก็สามารถพิมพ์อักษรตัวใหญ่เปลี่ยนประโยคส่ง **อี-เมล์** ส่งรูปภาพ หรือเพลงได้	แสดงเทคโนโลยี

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
No human translation can take the raw code inside a floppy disk, cell phone, **pager,** or TV and simultaneously tell you what it says.	เพราะไม่มีมนุษย์คนไหน สามารถอ่านรหัสที่อยู่ใน แผ่นดิสก์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ **เพจเจอร์** หรือโทรทัศน์ และ เข้าใจสิ่งที่มันพูดได้ในทันที	แสดงเทคโนโลยี
It drives the **Internet,** TV, music, finance, IT, news coverage, research, manufacturing.	มันทำให้**อินเทอร์เน็ต** โทรทัศน์ ดนตรี การเงิน ไอที ข่าวสาร การวิจัย และการผลิต ก้าวไปข้างหน้า	แสดงเทคโนโลยี
In 1999, an 18 year–old college drop out started fiddling with his laptop and came up with a program that would allow you to **download** your favorite music from the Internet.	ค.ศ.๑๙๙๙ เด็กอายุ ๑๘ ที่เรียน ไม่จบมหาวิทยาลัย ง่วนอยู่กับ คอมพิวเตอร์แลปท็อปจนได้ โปรแกรมมาตัวหนึ่งที่ทำให้ใคร ก็ได้สามารถ**ดาวน์โหลด**เพลง ที่ตัวเองชอบจากอินเทอร์เน็ต	แสดงเทคโนโลยี
'I like that!' I feign outrage. 'You are the one with fifty million **CDs'.**	"ก็ดี!" ฉันแกล้งทำเสียงร้าย "คุณนั่นแหละ**มีซีดี**ห้าสิบ ล้านแผ่น"	แสดงเทคโนโลยี
Listed in the **encyclopedia**	ที่ฉันลอกมาจาก**เอ็นไซโคล พีเดีย**	แสดงวัฒนธรรม ทางการศึกษา
Oh, how sweet. I see we still can't fit into a **bra**	ที่ถ้าใส่**บรา**แล้วมันไม่พอดีนะ	แสดงวัฒนธรรมทาง สังคม

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
And it turns out **Concorde** doesn't do to Ottawa.	ปรากฏว่า**คองคอร์ด**ไม่บินไปที่ออตตาว่า	แสดงยุคสมัยการบิน
I once had this weird **lesbian** dream about my flat mate Lissy.	ครั้งหนึ่ง ฉันเคยฝันว่า**เลสเบี้ยน**วิตรถารกับลิซซีเพื่อนร่วมแฟลต	แสดงวัฒนธรรมทางสังคม
I have no idea what 'NATO' stands for.	ฉันไม่รู้ว่า **นาโต** ย่อมาจากอะไร	แสดงโลกาภิวัฒน์
He upgraded all the **software** on my computer.	เขาช่วยอัพเกรดบรรดา**ซอฟแวร์** คอมพิวเตอร์ของฉัน	แสดงเทคโนโลยี

๙. ยืมทั้งข้อความ (Loan Expressions)

ชื่อหนังสือ บทความ ชื่อองค์กร สำนวน สุภาษิต ที่ยาวมากกว่าหนึ่งคำบางครั้ง ผู้แปลอาจเขียนเป็นภาษาต้นฉบับโดยไม่เขียนเป็นเสียงอ่านภาษาไทยและไม่แปลเมื่อแน่ใจว่าผู้อ่านทราบความหมายอยู่แล้ว

ตารางที่ ๙

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล	คำอธิบาย
In my first book, **BEING HAPPY!**	ในหนังสือ **Being Happy !** ของฉัน	**BEING HAPPY** ยืมทั้งข้อความ
My next book should be **Shopping Malls of the World.**	หนังสือต่อไปคือ **Shopping Malls of the World**	**Shopping Malls of the World** ยืมทั้งข้อความ
You can read his story in his book, **Playing from the Heart.**	คนอ่านเรื่องของเขาในหนังสือ **Playing from the Heart** ได้นะ	**Playing from the Heart** ยืมทั้งข้อความ

อภิปรายผลการวิจัย ส่วนที่ ๑ (ทางภาษาศาสตร์)

จากเทคนิคในการแปลที่ค้นพบจากการสำรวจงานแปลอังกฤษเป็นไทยเพื่อหารูปแบบของการยืมคำ พอสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ผลการวิจัย จากการสัมภาษณ์นักแปล และจากประสบการณ์การยืมคำของผู้วิจัยได้ดังต่อไปนี้

๑. ในระยะแรกของการใช้คำยืมนั้นๆ การแปลโดยมีลักษณะนามมากำกับเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแสดงความหมาย และอาจต้องบรรยาย รูปแบบ (form) รวมทั้งหน้าที่ตลอดจนความสำคัญ (function) ประกอบ และถ้าต้องการให้มั่นใจว่าผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของคำยืมได้ ผู้แปลอาจมีการเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของภาษาแปลด้วย เช่น ในยุคแรก

pan cake อาจแปลว่า อาการเช้าเป็นแผ่นแป้งทอดแพนเค้ก ที่คล้ายๆ กับแป้งจี่ของไทย

แผ่น	=	ลักษณะนาม
อาหารเช้า	=	หน้าที่ความสำคัญ
แป้งทอด	=	รูปแบบ
แพนเค้ก	=	คำยืม

ที่คล้ายๆ กับแป้งจี่ของไทย = เป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของไทย

computer อาจแปลในยุคแรกๆ ว่า เครื่องสมองกลคอมพิวเตอร์ที่ใช้คิดแทนเราเหมือนเครื่องคำนวณอัตโนมัติ

เครื่อง	=	ลักษณะนาม
สมองกล	=	รูปแบบ
คอมพิวเตอร์	=	คำยืม
ที่ใช้คิดแทนเรา	=	หน้าที่/ความสำคัญ

เหมือนเครื่องคำนวณอัตโนมัติ=เปรียบเทียบกับเครื่องคำนวณที่เรารู้จักแล้ว

apartment อาจแปลในยุคแรกๆ ว่า ตึกอพาร์ตเม้นที่เป็นห้องชุดให้เช่าเหมือนบ้านเช่าชนิดหนึ่ง

ตึก	=	ลักษณะนาม
ห้องชุด	=	รูปแบบ
อพาร์ตเม้น	=	คำยืม
ที่ให้เช่า	=	หน้าที่/ความสำคัญ

เหมือนบ้านเช่าชนิดหนึ่ง = เปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมอยู่แล้ว

๒. ในยุคต่อมา เมื่อคำยืมเหล่านั้นเริ่มแพร่หลาย การเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมจะถูกตัดไปจากการแปลก่อน ตามด้วยการตัดการบรรยาย รูปแบบ หรือหน้าที่ของคำ แล้วแต่จะเน้นรูปแบบหรือหน้าที่ แต่มักเก็บลักษณะนามไว้ก่อน เช่น

pan cake	อาจแปลว่า	แป้งทอดแพนเค้ก
computer	อาจแปลว่า	เครื่องสมองกลคอมพิวเตอร์
apartment	อาจแปลว่า	ตึกห้องชุดอพาร์ตเม้นต์
Panda	อาจแปลว่า	ตัวหมีแพนด้า

๓. ในระยะต่อมา เมื่อคำยืมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น การแปลมักจะคงลักษณะนามไว้เท่านั้น เพราะผู้แปลค่อนข้างแน่ใจว่าเมื่อแปลแล้วผู้อ่านซึ่งคุ้นเคยกับความหมายของคำยืมอยู่แล้วจะไม่สับสน เช่น

pan cake	อาจแปลว่า	แป้งแพนเค้ก
computer	อาจแปลว่า	เครื่องคอมพิวเตอร์
apartment	อาจแปลว่า	ห้อง/ตึกอพาร์ตเม้นต์
Panda	อาจแปลว่า	ตัวแพนด้า

๔. ในระยะสุดท้าย เมื่อคำยืมเหล่านี้เป็นที่รู้ความหมายกันไปทั่วถึงในหมู่ผู้ใช้ภาษา การแปลจนครบทุกอย่างและบรรยายความหมายประกอบมากๆ เช่นในข้อ ๑. ไม่เป็นที่พึงประสงค์ เพราะเยิ่นเย้อ ไม่สละสลวยและอาจเหมือนดูถูกภูมิปัญญาของผู้อ่าน ผู้แปลจึงอาจเลือกแปลเป็นเฉพาะคำยืมโดดๆ เช่น

pan cake	อาจแปลว่า	แพนเค้ก
computer	อาจแปลว่า	คอมพิวเตอร์

apartment	อาจแปลว่า	อพาร์ตเม้นต์
Panda	อาจแปลว่า	แพนด้า

ในระยะสุดท้ายของการใช้คำยืมนี้ การจะเก็บลักษณะนามไว้หรือไม่นั้นเป็นทางเลือกโดยเสรีของผู้แปล (free variation; Larson 1998) หมายถึง การจะเก็บลักษณะนามไว้ในภาษาแปลหรือไม่นั้น ไม่มีผลต่อการเข้าใจความหมาย ผู้แปลอาจเลือกได้ตามความถนัดในการใช้ภาษาของผู้แปล

ส่วนที่ ๒ ผลการประเมินสาเหตุของการใช้คำยืมโดยแบบสอบถามและสัมภาษณ์สาเหตุการยืมคำในคำแปล

๑. เกิดจากความจำเป็นทางภาษา สิ่งที่แปลไม่ได้จำต้องทับศัพท์

ก. ชื่อเฉพาะ ชื่อคน ชื่อสถานที่ ชื่อทางภูมิศาสตร์ ชื่ออาหาร ชื่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นชื่อเฉพาะ

ข. ชื่อเทคโนโลยีที่ยังไม่มีศัพท์บัญญัติ เช่น ชื่อเครื่องมือ อุปกรณ์ ชื่อผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก

ค. ชื่อแนวคิด (concept) ที่ใหม่สำหรับคนไทย ในช่วงแรกของการยืมแนวคิดเหล่านี้มาใช้มักจะต้องทับศัพท์ เพราะยังไม่เป็นที่เข้าใจกันอย่างแพร่หลาย เช่น road map, reengineering, sensor, scholarship

๒. เกิดจากความเป็นศาสตร์เฉพาะด้าน หรือเป็นศัพท์วิชาการ (technical terms) ศัพท์เทคนิคบางครั้งสามารถแปลได้ แต่ผู้แปลเลือกและนิยมที่จะใช้ทับศัพท์เพราะเข้าใจความหมายได้แม่นยำและเป็นที่รู้กันในหมู่ผู้มีวิชาชีพหรือพื้นฐานการศึกษาเดียวกัน บางครั้งศัพท์เทคนิคเหล่านี้ถึงจะมีการบัญญัติแล้ว แต่ศัพท์บัญญัติยังไม่แพร่หลาย หรือเป็นศัพท์จากภาษาบาลีสันสกฤต ทำให้เข้าใจยาก เช่น สังกัป (concept) เผยผึ่ง (expose) โลกทัศน์ (worldview) วิสัยทัศน์ (vision) ดังนั้นจึงทับศัพท์เพราะสะดวกและเข้าใจได้ง่ายกว่าการแปล

๓. เกิดจากการต้องการแสดงความเป็นหมู่พวกเดียวกันหรือมีพื้นฐานความรู้เหมือนกัน จะเห็นว่าการใช้คำยืมนอกจากจะสื่อความหมายแล้วยังมีสาเหตุทางภาษาศาสตร์สังคมที่เด่นชัดคือการแสดงว่าเป็นผู้อยู่ในหมู่พวกเดียวกัน เช่น เวลาแพทย์พูดกันในต้นฉบับภาษาแปลอาจแปลทับศัพท์เพราะในสถานการณ์นั้นแพทย์จะพูดทับศัพท์ แต่ถ้าแพทย์พูดกับผู้ที่มิใช่แพทย์จะพูดเป็นภาษาไทยธรรมดา ผู้แปลจึงแปลให้เหมือนที่ปฏิบัติกันจริงๆ เวลาสนทนาของคนในหมู่พวกเดียวกัน

๔. เกิดจากความต้องการกำจัดผู้ที่ไม่ใช่พวกเดียวกันออกไป การใช้คำศัพท์นอกจากแสดงความเป็นพวกเดียวกันแล้ว บางครั้งการยืมคำหรือทับศัพท์ยังสามารถจำกัดวงให้ผู้ที่มิใช่พวกเดียวกันอยู่นอกวงการใช้ภาษา ถ้าผู้แปลใช้คำศัพท์ที่เป็นศัพท์เฉพาะมากๆ ในการแปล ผู้ที่ไม่เข้าใจคำทับศัพท์เหล่านั้นจะไม่อ่านหนังสือแปลเล่มนั้น เพราะเข้าใจเอาว่าไม่ใช่สิ่งที่ต้องการให้ตนอ่าน

๕. เกิดจากกระแสความนิยมการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายด้วยภาษาไทย การแปลเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมทางสังคม เช่นเดียวกับการสื่อความหมายด้วยวิธีเขียนหรือพูด นั่นคือในปัจจุบันการรับวัฒนธรรมจากผู้พูดภาษาอังกฤษหรือวัฒนธรรมตะวันตกก่อให้เกิดกระแสความนิยมใช้ภาษาอังกฤษมาอย่างต่อเนื่อง การทับศัพท์ในการแปลจึงเป็นการสื่อถึงความนิยมว่าภาษาอังกฤษเป็นความทันสมัยหรือเป็นการแสดงภูมิรู้ทางภาษาอังกฤษของผู้ใช้คำยืมนั้นๆ

๖. ธุรกิจบางประเภทที่ต้องเน้นความทันสมัย และความเป็นสากล จำต้องมีการยืมภาษาอังกฤษเพื่อรสชาติในการใช้ภาษา เช่น ในวงการแฟชั่น กีฬา หรือวงการบันเทิง ผู้แปลจะต้องคงศัพท์ภาษาอังกฤษไว้เป็นคำยืมจึงจะสื่อความหมายได้อรรถรส ถ้าพยายามแปลเป็นคำไทยๆ จะทำให้ผิดบรรยากาศ เช่น ถ้าแปล take one ในการถ่ายหนังหรือละครว่า *"ถ่ายครั้งที่ ๑"* หรือแปล make up ว่า *"เครื่องสำอาง"* บางครั้งไม่เข้ากับบรรยากาศ ศัพท์ทางด้านกีฬาก็เช่นกัน ถ้าแปลเป็นคำไทยทั้งหมดอาจฟังดูไม่ตื่นเต้นเท่าที่ควร ประกอบกับวัฒนธรรมของการใช้ภาษาทางด้านนี้เริ่มต้นจากการใช้คำทับศัพท์มาจนเป็นที่คุ้นเคยของผู้อ่านผู้ฟังแล้วด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วางแผนภาษา (Language Planner)

ผลของการวิจัยทางภาษาศาสตร์และจากการสัมภาษณ์ผู้แปลมีข้อสรุปที่สำคัญคือ

๑. ศัพท์บัญญัติควรกะทัดรัดและเข้าใจง่าย ถึงแม้จะเป็นงานที่ยากที่จะใช้คำภาษาไทยมาบัญญัติศัพท์ แต่ศัพท์เช่นดาวเทียม เข้าใจง่ายกว่าคำว่า สังกัป หรือพลวัต

๒. ควรเลือกบัญญัติศัพท์ที่ต้องปรากฏสู่สาธารณชนก่อนศัพท์ที่ใช้จำกัดในวงวิชาการ เพราะจะมีผลต่อการใช้ภาษาไทยในวงที่กว้างขวาง

๓. ควรมีการสื่อสารระหว่างราชบัณฑิตผู้ทำหน้าที่บัญญัติศัพท์ และผู้ใช้ภาษาให้มากช่องทาง และรวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่

๔. ควรมีแนวคิดร่วมกันว่าผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการเฉพาะด้านควรช่วยส่งเสริมการหาคำไทยมาใช้แทนการทับศัพท์ ซึ่งการทับศัพท์ใช้ได้ดีในหมู่พวกวิชาการเดียวกัน แต่เมื่อต้องสื่อสารกับสาธารณชนควรมีการหาคำไทยมาอธิบายความหมายของคำไปในทางเดียวกัน ตัวอย่างเช่นคำว่า Logistic และ reengineering ซึ่งปรากฏต่อสาธารณชนโดยไม่ค่อยทราบความหมายกันดี

ข้อเสนอแนะสำหรับนักแปล

๑. โดยทั่วไปหลักการแปลโดยนักทฤษฎีหลายๆ ท่านเห็นว่า การแปลที่ดีควรพยายามแปลให้มากที่สุดโดยให้ยืมคำให้น้อยที่สุด เพราะการแปลคือการถ่ายทอดความหมายให้เท่าเทียมกับต้นฉบับโดยให้มีความเป็นธรรมชาติทางภาษามากที่สุด (Larson 1998, Bell 1995, New Mark 1995)

๒. ในการแปลโดยใช้การยืมคำควรคำนึงถึงเหตุผลในการแปลแบบยืมคำด้วย แต่ไม่ควรแปลแบบยืมคำเพราะแปลไม่ได้หรือไม่ทราบความหมายของคำนั้น ผู้แปลต้องพยายามค้นหาความหมายของคำให้ได้ก่อนแล้วจึงตัดสินว่าจะแปลโดยการยืมคำหรือไม่ ทั้งนี้ยกเว้นกรณีที่เป็นชื่อเฉพาะที่ต้องยืมคำ

๓. เมื่อนักแปลทราบถึงรูปแบบต่างๆ ตลอดจนเหตุผลในการใช้คำยืมแล้ว นักแปลสามารถเลือกรูปแบบในการแปลคำยืมได้โดยดูจากความแพร่หลายของคำยืม ทำให้มีหลักในการเลือกรูปแบบที่เหมาะสมได้โดยไม่ต้องจำกัดอยู่กับรูปแบบเดียว

๔. การยืมคำควรเขียนออกมาเป็นเสียงอ่านด้วยภาษาแปล (ภาษาไทย) การแปลทับศัพท์ด้วยตัวเขียนภาษาอังกฤษควรทำในกรณีที่จำเป็นจริงๆ เช่น เอกสารทางวิชาการที่ย่นย่อหรือสูตรคำนวณหรือวิทยาศาสตร์แขนงที่เข้าใจยาก หรือเข้าใจได้ในหมู่พวกที่มีพื้นฐานทางวิชาการร่วมกัน

๕. การแปลแบบยืมคำต้องคำนึงถึงความเข้าใจให้ตรงกับต้นฉบับของผู้อ่านเป็นหลักที่สำคัญที่สุด เหตุผลทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องรองลงมา นั่นคือการถ่ายทอดความหมายให้แม่นยำสำคัญที่สุดในการแปล

บรรณานุกรม

Bell, J.S. (1987). **Speakable and unspeakable in quantum mechanics.** Cambridge : Cambridge University Press.

Bell, T.R. (1991). **Translation and translating : Theory and Practice.** New York : Longman Inc.

Brislin, R.W. (1976). **Translation : Application and Research.** New York : Gardner Press Inc.

Brown, G., and Yule, G. (1983). **Discourse analysis.** Cambridge : Cambridge University Press.

Cambridge Advanced Learner's Dictionary. (2003). Cambridge University Press (2nd ed.). Retrieved October 21, 2006, from **http://dictionary.cambridge.org/cald/**

Carnap, R. (1942). **Introduction to Semantics.** Cambridge: Mass M.I.T. Press.

Catfoprd, J.C. (1965). **A Linguistic Theory of Translation.** London : Oxford University Press.

Chadaporn, C. (2006). **An Analysis of the Translation of "My Life Bill Clinton".** A research paper for LA 900 submitted in portal fulfillment of the requirements for

the degree of Master of Arts in Language and Communication, School of Language and Communication the national institute of Development Administration.

Kempson, R.M. (1996). **Semantic Theory.** Cambridge : Cambridge University Press.

Kessara, S. (2005). **An Analysis of the Translation of Ghost Story.** A research paper for LA 900 submitted in portal fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Language and Communication, School of Language and Communication the national institute of Development Administration.

Kingkan, T. (2006). **An Analysis of the Translation of "Get Anyone to do Anything".**

A research paper for LA 900 submitted in portal fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Language and Communication, School of Language and Communication the national institute of Development Administration.

Larson, M. (1998). **Meaning-Based Translation : A Guide to Cross–Language Equivalence.** Oxford: University Press of America.

Newmark, P. (1988). **A Textbook of Translation.** London : Prentic Hall International Ltd.

Newmark, P. (1995). **Approaches to Translation.** London : Phoenix ELT.

Nida, E.A. and Taber, C.R. (1982). **The Theory and Practice of translation.** Leiden : E.J. Brill.

Nopakun, M. (2006). **An Analysis of the Translation of "Balileo's Daughter".**

A research paper for LA 900 submitted in portal fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Language and Communication, School of Language and Communication the national institute of Development Administration.

Parkinson, G. (1982). **The Theory of Meaning.** Oxford : Oxford University Press.

Patcharee, P. (1999, December 7). "Translate it". **Bangkok Post,** Classified.

Patcharee, P. (2005). **An Analysis of Linguistic, Functional, and Socio-cultural Characteristics of Loan Translation : A Case Study of English-Thai Translation.** Paper Presented at the International Conference on "Language, Communication, and Culture: Dialogues and Contexts in Focus".

Rosalin, A. (2004). **An Analysis of English-Thai Translation of "The Princess Diaries".**

A research paper for LA 890 submitted in portal fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Language and Communication, School of Language and Communication the national institute of Development Administration.

Tytler, A.F. (1907). **Essay on the Principles of Translation.** London : Dent.

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. **"การแปลอังกฤษเป็นไทย : ทฤษฎีและเทคนิค"** สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๙.

ภาคผนวก

ตัวอย่างคำถามในการสัมภาษณ์นักแปล

๑. นำรูปแบบการยืมคำที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลให้ผู้รับการสัมภาษณ์ (นักแปล) ดูทั้ง ๙ รูปแบบ (ส่วนที่ ๑ ของการวิจัย) และอภิปรายถึงรูปแบบต่างๆ จนเข้าใจกันดี

๒. ถามนักแปลว่าเคยแปลโดยใช้รูปแบบเหล่านี้หรือไม่

๓. ถามว่าใช้รูปแบบเหล่านี้เป็นประจำหรือเปลี่ยนรูปแบบไปตามเนื้อหาและชนิดของเอกสารที่แปล

๔. ถามเหตุผลที่สำคัญที่สุดและรองลงมาของการแปลโดยการทับศัพท์

๕. ถามทัศนคติที่มีต่อการยืมคำในการแปลรูปแบบต่างๆ ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๖. ถามถึงความต้องการเกี่ยวกับบัญญัติศัพท์

๗. ถามถึงสิ่งที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับการบัญญัติศัพท์

หมายเหตุ: *ก่อนการสัมภาษณ์ได้รวบรวมความรู้และประสบการณ์ในการแปลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ไว้เพื่อเป็นพื้นฐานในการสัมภาษณ์*